

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΑΞΙΦΟΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Δρ Αγγελική Τρικαλίτη¹, Δρ Ευαγγελία Αγγελίδου²

1. Χημικός, Πρόεδρος ΣΠΕ Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
atrikal13@gmail.com
2. Βιολόγος, Σχ. Σύμβουλος Φυσικών Επιστημών
eva8@otenet.gr,

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο ως πρόγραμμα θέτει ένα όραμα για το σχολείο, το οποίο προϋποθέτει ένα συνολικό σχέδιο 'δράσης που αποβλέπει στη συνεχή έμπρακτη βελτίωσή του με απώτατο σκοπό το μετασχηματισμό του σε αειφόρο. Στη λογική αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει ως πλαίσιο για τη διασύνδεση των ποικίλων προγραμμάτων που υπάρχουν σε κάθε σχολείο. Μέσα από την οπτική αυτή για τα διασυνδεδεμένα προγράμματα :

- 1) το σχολείο εκλαμβάνεται ως πεδίο έρευνας και μάθησης
- 2) α το σχολείο αποτελεί χώρο για εκδήλωση δράσεων και εφαρμογών
- 3) τα προγράμματα παύουν να έχουν έναν εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα και εστιάζονται σε θέματα που σχετίζονται με τη ζωή των μαθητών, του σχολείου και του τόπου τους.
- 4) οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν πολλά σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν τις κοινωνίες τους (απορρίμματα, εναλλακτικές πηγές ενέργειας, σύγχρονες μέθοδοι καλλιέργειας, βιοκλιματικά κτήρια, διατροφή, άσκηση κ.ά.
- 5) τα προγράμματα παύουν να είναι ξεκομμένα μεταξύ τους και να ανήκουν σε μια τάξη και έναν εκπαιδευτικό, αλλά είναι προγράμματα του σχολείου συνολικά.

Στην εργασία αυτή θα επιχειρήσουμε να δώσουμε κατάλληλα παραδείγματα εφαρμογής μέσα από την εμπειρία του προγράμματος Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο της Ελληνικής Εταιρείας και από ενταγμένα σε αυτό σχολεία. Επιχειρείται επίσης η διερεύνηση της δημιουργικής αξιοποίησης των βιωματικών δράσεων που έχουν εισαχθεί στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Προτείνεται να θέσουμε τις βιωματικές δράσεις, μέσα από κατάλληλο σχεδιασμό- κάτω από το ευρύτερο όραμα και σχέδιο του Αειφόρου Σχολείου. Ανάλογα, στα Γενικά και Επαγγελματικά Λύκεια, οι Ερευνητικές Εργασίες, θα μπορούσαν και πάλι να αποκτήσουν μια ουσιαστική σημασία για τη βελτίωση της σχολικής ζωής, αν συντονισμένα, εκτός το ερευνητικό τους τμήμα συνοδεύονταν από την κατάστρωση και την υλοποίηση ενός μικρού σχεδίου δράσης στο σχολείο ή την κοινότητα

Η προτεινόμενη λειτουργική διασύνδεση - ενοποίηση των καινοτόμων βιωματικών δράσεων και ερευνητικών εργασιών δεν είναι μία εύκολη υπόθεση, καθώς απαιτείται η απόκτηση κουλτούρας σχεδιασμού, συνεργασίας και συμμετοχής στο σχολείο και ως εκ τούτου είναι σκόπιμη η επιμόρφωση και κυρίως η υποστήριξη των εκπαιδευτικών.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θεωρία της ΠΕ και της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Αειφόρο Σχολείο, βιωματικές δράσεις, ερευνητικές εργασίες, σχέδιο δράσης, σχολικές δραστηριότητες

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΑ ΣΤΟ ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Είναι γνωστό ότι στη δεκαετία του '90- στο επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος έρχεται η έννοια της αειφορίας και της αειφόρου ανάπτυξης (μέσω της οποίας επιχειρείται η διασύνδεση περιβαλλοντικών, οικονομικών, κοινωνικών παραμέτρων) ως απάντηση της πολυδιάστατης κρίσης που αντιμετωπίζουν οι νεωτερικές κοινωνίες. Από τον προβληματισμό στο πλαίσιο αυτό- γεννιέται η ιδέα για μία «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ), (Αναλυτικά για την εξέλιξη αυτή. Αγγελίδου, 2013). Από την προσπάθεια να απαντηθεί το ερώτημα **«Πως πρέπει να είναι το σχολείο για να μπορέσει να προωθήσει την αειφορία και την αειφόρο ανάπτυξη;»**, προέκυψε ως απάντηση το αειφόρο σχολείο, δηλαδή **«το σχολείο εκείνο που ζει το ίδιο την αειφορία στην καθημερινότητά του, στις σχέσεις, στις διαδικασίες, στις υποδομές του και στις πρακτικές του»**. Το αειφόρο σχολείο αποτελεί ένα οραματικό σχολείο που λειτουργεί ως κοινότητα, όπου όλα τα μέλη της (μαθητές, εκπαιδευτικοί, διοίκηση, γονείς, τοπική κοινότητα) θα νοιάζονται και θα ασχολούνται με τα κοινά και την αειφορική διαχείρισή τους μέσα σε πνεύμα ομαδικό και συμμετοχικό. Η απαίτηση να λειτουργεί το σχολείο ως κοινότητα περιλαμβάνεται στα προτάγματα και άλλων αναζητήσεων, όπως για παράδειγμα είναι από την αναζήτηση της εξασφάλισης της ψυχικής ανθεκτικότητας των μαθητών και των εκπαιδευτικών στο δύσκολο κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο που διαμορφώνεται στην εποχή μας.. (Χ. Χατζηχρήστου, 2014).

Στη χώρα μας η ιδέα της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο ανάπτυξη και του Αειφόρου Σχολείου εισάγεται και προωθείται επίσημα στα Νέα Προγράμματα Σπουδών (ΠΣ) (βλ. Νέα ΠΣ για Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο 2010-2012). Συγκεκριμένα στα Νέα ΠΣ εισάγεται μεταξύ άλλων το διδακτικό –μαθησιακό πεδίο «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΠΕΑΑ)» και προτάσσεται ως ένα βασικό θέμα του πεδίου αυτού, η έννοια του «Αειφόρου Σχολείου» για τις περισσότερες τάξεις Δημοτικού και Γυμνασίου (Β', Δ', Στ', Δημοτικού και Α', Β' Γυμνασίου) (Δ. Σπυροπούλου, 2012).

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού διέδωσε την ιδέα του Αειφόρου Σχολείου μέσα από το Βραβείο του Αειφόρου σχολείου, σε μία πρώτη τριετή φάση. Αποδείχθηκε όμως στην πράξη ότι η υπόθεση ΑΕΙΦΟΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ είναι μια σύνθετη υπόθεση και είναι δύσκολο να υπηρετηθεί μόνο μέσα από ένα βραβείο. Η διαδικασία αλλαγής της κουλτούρας του σχολείου απαιτεί μελέτη και παρακολούθηση, αφορά όλο το σχολείο και περνάει προπάντων μέσα από την αλλαγή των σχέσεων μεταξύ των μελών του. Με βάση τα παραπάνω, η παιδαγωγική ομάδα της ΕΛΛΕΤ ανέλαβε την πρωτοβουλία για τη μετεξέλιξη του Βραβείου Αειφόρου Σχολείου σε πρόγραμμα με τίτλο: ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Όλοι νοιαζόμαστε, όλοι συμμετέχουμε. Για την καλύτερη οργάνωση του αειφόρου σχολείου η εισαγωγή της αειφορίας σε αυτό έχει οργανωθεί γύρω από **οκτώ πυλώνες της αειφορίας**

1^ο Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Δημοκρατία και συμμετοχή στο σχολείο. Το Αειφόρο Σχολείο μπορεί να αποτελέσει πρότυπο κοινωνικής αποδοχής που θα επιτρέπει σε όλα τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν ισότιμα στη σχολική ζωή. Μπορεί να είναι ένας χώρος όπου θα υπάρχει σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις διαφορετικές πολιτισμικές μορφές. Είναι ένα σχολείο στο οποίο δίνεται χρόνος για κατανόηση, αγάπη αναστοχασμό για όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από την επίδοσή τους στα μαθήματα, δίνονται ευκαιρίες για δημιουργική έκφραση και δράσεις αλλαγές μέσα από τις οποίες αλλάζει το στο κλίμα του σχολείου και μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ένταξη όλων των μαθητών στο σχολείο και στην αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής και της σχολικής βίας.

2^ο Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Η βελτίωση του πλαισίου μάθησης. Σε ένα Αειφόρο Σχολείο δεν έχουν θέση η παθητικότητα και η πλήξη. Οι μαθητές δεν μπορεί να είναι παθητικοί ακροατές, αλλά κατά τη διάρκεια του μαθήματος εργάζονται διερευνητικά και παράγουν μαθησιακά έργα: κείμενα, πειράματα, παρασκευές (χημεία, οικιακή οικονομία), κατασκευές, προσομοιώματα (φυσική, γεωγραφία, τεχνολογία, ιστορία), επίλυση ανοικτών προβλημάτων, επιχειρήματα-αντεπιχειρήματα, δρώμενα.

3^ο Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Η προαγωγή του πολιτισμού και των τεχνών στο σχολείο. Η έννοια της αειφορίας προσφέρει ένα καινούργιο πλαίσιο για τον επανασχεδιασμό των πολιτιστικών πολιτικών και των μεθόδων πολιτιστικής διαχείρισης. Προτείνεται η συνολική προσέγγιση, που ενσωματώνει τη φροντίδα για το περιβάλλον και την τοπική κοινότητα. Ταυτόχρονα, η δυνατότητα έκφρασης, η δημιουργικότητα, η συνεργατικότητα που απαιτούνται για την οργάνωση και παρουσίαση μιας θεατρικής, μουσικής, χορευτικής παράστασης, η δημιουργία μια ταινίας, ενός εικαστικού ή λογοτεχνικού, ή ποιητικού έργου κ.ά. είναι απαραίτητα και θεμελιώδη συστατικά για το χτίσιμο ενός σχολείου που θα ανθίζει. Τέλος, η μελέτη και η συνειδητοποίηση του πολιτισμού σε διάφορα επίπεδα της ζωής συμβάλλουν σημαντικά στη δόμηση ταυτότητας των μαθητών/τριών της χώρας μας. Όλα τα παραπάνω καθιστούν τον πυλώνα του πολιτισμού αναγκαίο στο Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο.

4^ο Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Το αειφορικό κτίριο και η αύξηση της βιοποικιλότητας στο σχολείο. Ένα αειφόρο σχολικό κτίριο καλύπτει τις ανάγκες όλων των χρηστών, συμβάλλει στην καλή υγεία και άνεση των χρηστών και ελαχιστοποιεί τις ενεργειακές του ανάγκες, αλλά επιπλέον διαθέτει τα χαρακτηριστικά που υποστηρίζουν λειτουργικά την παιδαγωγική διαδικασία, τη συμμετοχική και ενεργητική μάθηση και τη σύνδεση με την κοινότητα. Επίσης ενσωματώνει πράσινες τεχνολογίες για τον εξοπλισμό, την επίπλωση κλπ. Η αυλή του σχολείου είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο που να διευκολύνεται η επικοινωνία των μαθητών/τριών και διαθέτει πράσινο και γωνιές που επιτρέπουν στους μαθητές/τριες να γνωρίζουν το φυσικό κόσμο και τη βιοποικιλότητα.

5^ο Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Η πολιτική για την εξοικονόμηση ενέργειας και τις μετακινήσεις από και προς το σχολείο.

Το αειφόρο σχολείο μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για την εξοικονόμηση ενέργειας, τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την αλλαγή των συνηθειών των μαθητών για τις μετακινήσεις. Εκτός όμως από την εξοικονόμηση ενέργειας μέσα από τις βιοκλιματικές παρεμβάσεις στο κτίριο (μόνωση του κτηρίου, κ.ά) που

περιγράφονται στον. 4ο πυλώνα αειφορίας, μεγάλη συμμετοχή στην μείωση του οικολογικού αποτυπώματος στον πλανήτη αποτελεί η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στην καθημερινή ζωή του σχολείου. Σημαντική επίσης μείωση στην κατανάλωση ενέργειας επέρχεται και μέσα από την αλλαγή των συνηθειών μετακίνησης με μετατόπιση από τα ΙΧ αυτοκίνητα στα μέσα μαζικής μετακίνησης.

6^{ος} Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων (νερό, υλικά και απορρίμματα). Το αειφόρο σχολείο καθίσταται πρότυπο για τη διαχείριση φυσικών πόρων όπως είναι το νερό και τα υλικά (χαρτί, μελάνια) και τη μείωση της κατανάλωσής τους. Οι εμπλεκόμενοι φροντίζουν για τη μείωση της κατανάλωσης νερού, την επαναχρησιμοποίηση του νερού και την υποστήριξη του αστικού κύκλου του νερού (μέσα από κατασκευές που ευνοούν την απορρόφηση του νερού και μειώνουν την επιφανειακή απορροή). Το ενδιαφέρον εστιάζεται επίσης στην προμήθεια των υλικών (χαρτί, μελάνι), στη μείωση των απορριμμάτων, στην ανακύκλωση των υλικών, στην κομποστοποίηση των οργανικών υπολειμμάτων κ.ά.. Στόχος όλων των παραπάνω είναι η μείωση του οικολογικού αποτυπώματος του σχολείου.

7^{ος} Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο: Η προαγωγή της υγείας στο σχολείο. Στο Αειφόρο Σχολείο η σχολική κοινότητα δεν μπορεί παρά να ασχολείται σοβαρά με την προαγωγή της ψυχικής και σωματικής υγείας των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ένα Σχολείο προάγει την υγεία όταν ενισχύει συνεχώς ένα υγιές περιβάλλον για τη ζωή, τη μάθηση και την εργασία με όλα τα μέσα που έχει στη διάθεσή του. Ενδιαφέρεται για την εκπαίδευση των στελεχών του, των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των γονέων, των φορέων παροχής υγείας και των ηγετών της κοινότητας.

8^{ος} Πυλώνας της Αειφορίας στο Σχολείο. Από την τοπική στην πλανητική κλίμακα. Το αειφόρο σχολείο είναι ένα ανοικτό σχολείο. Μέσα από τη συνεργασία του σχολείου με την τοπική κοινότητα και τους φορείς της μπορεί να εμπλουτίζεται η εκπαιδευτική διαδικασία με δραστηριότητες που βελτιώνουν την κοινωνικοποίηση των μαθητών/τριών, την ποιότητα ζωής της τοπικής κοινωνίας. Κάθε πυλώνας αειφορίας που περιγράφεται στις προηγούμενες ενότητες μπορεί να καταλήξει σε μια δράση που να συνδέει το σχολείο με την κοινότητα. Χρειάζεται όμως το ενδιαφέρον για τα κοινά, το οποίο αποκτούν οι μαθητές με την εμπλοκή τους σε δράσεις τοπικού ενδιαφέροντος, να εκτείνεται και σε προβλήματα πλανητικής κλίμακας, όπως είναι η κατανομή των πόρων, η φτώχεια, η ειρήνη, η δημοκρατία, η διαφάνεια, η υπερθέρμανση του πλανήτη κ.ά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε μια αναθεωρημένη μακροπρόθεσμη στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη έχει διατυπώσει ότι ένας βασικός άξονας αυτής της πολιτικής προβλέπει την ενίσχυση **του αγώνα κατά της παγκόσμιας φτώχειας**. Αναλυτικά για τους πυλώνες του αειφόρου ελληνικού σχολείου μπορείτε να βρείτε στον ΟΔΗΓΟ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ www.aeiforosxoleio.gr/

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΝΑΔΕΙΧΘΕΙ ΑΠΟ ΑΥΤΟ

Το πρόγραμμα «*ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Όλοι νοιαζόμαστε, όλοι συμμετέχουμε*» λειτουργεί για δεύτερη σχολική χρονιά μετά από έγκριση του

Υπουργείου Παιδείας και έχουν εγγραφεί σε αυτό εκατόν σαράντα σχολεία. Η συνεργασία μας με τα σχολεία εστιάζεται κυρίως σε επιμορφωτικές διαδραστικές συναντήσεις μικρής ή μέσης διάρκειας όπως είναι οι δύο ημερίδες και το Θερινό Πανεπιστήμιο στις Οινούσσες: Αειφόρο Σχολείο-Αειφόρος Κοινότητα. Στις επιμορφωτικές αυτές δράσεις επιχειρείται να αναδειχθεί ο προβληματισμός σε θέματα σχετικά με:

- το συνολικό μετασχηματισμό του σχολείου ως οργανισμού
- την καλλιέργεια κουλτούρας συνολικού σχεδιασμού, συνεργασίας και συμμετοχής
- τη διερεύνηση της δυνατότητας το σχολείο να αποτελεί πεδίο έρευνας, μάθησης και εκδήλωσης δράσεων
- με τη διαχείριση της μικρής αυτονομίας που διαθέτει σε μικρές περιοχές του ωρολογίου προγράμματος μέσω της διασύνδεσης των δράσεων του
- με τη δημιουργία μικρών οργάνων συντονισμού, παρακολούθησης και συντήρησης όλων των δράσεων που έχουν γίνει και πρόκειται να γίνουν ώστε να επιτευχθεί η συνέχεια, ο σεβασμός και η συντήρηση όσων έχουν υλοποιηθεί, ώστε να δημιουργείται μια κουλτούρα υπεράσπισης

Στη συνέχεια θα αναπτύξουμε μερικές προτάσεις που έχουν προκύψει από την διαδραστική επεξεργασία ορισμένων θεμάτων στις επιμορφωτικές δράσεις.

Μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα ποικίλα «προγράμματα» του σχολείου για το μετασχηματισμό του σχολείου σε αειφόρο;

Τα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα για πολλές δεκαετίες ήταν άκαμπτα και δεν απαιτούσαν συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς για την εφαρμογή τους. Τα στεγανά όρια και η ισχυρή περιχάραξη των γνωστικών αντικειμένων δεν ευνοούσαν ένα συνεργατικό περιβάλλον. Αντίθετα, η κάθε ειδικότητα στο σχολείο βιώνει μία εκπαιδευτική «μοναξιά» (Παρασκευοπούλου-Κόλλια). Τις δύο τελευταίες δεκαετίες γίνεται σοβαρή συζήτηση για τη διαθεματικότητα και τη διεπιστημονικότητα και εμφανίζονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα μικρές νησίδες ελεύθερης επιλογής της θεματολογίας που συμπληρώνουν και ενισχύουν τις εκτός ωρολογίου προγράμματος Σχολικές Δραστηριότητες (Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά κ.ά.) οι οποίες είχαν ήδη από τη δεκαετία του '90. Αναλυτικότερα έχουμε:

✓ Από το 2001, στο κεντρικά σχεδιασμένο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων, δίνεται η δυνατότητα 10% του χρόνου κάθε γνωστικού αντικειμένου να αφιερωθεί σε διαθεματικές συνθέσεις και δραστηριότητες γνωστικών αντικειμένων..

✓ Από το σχολικό έτος 2011-2012 έχουν εισαχθεί στην Α΄ και Β΄ τάξη Γενικού και Επαγγελματικού Λυκείου οι **Ερευνητικές Εργασίες** (project) ως διακριτή ενότητα ωρολογίου προγράμματος

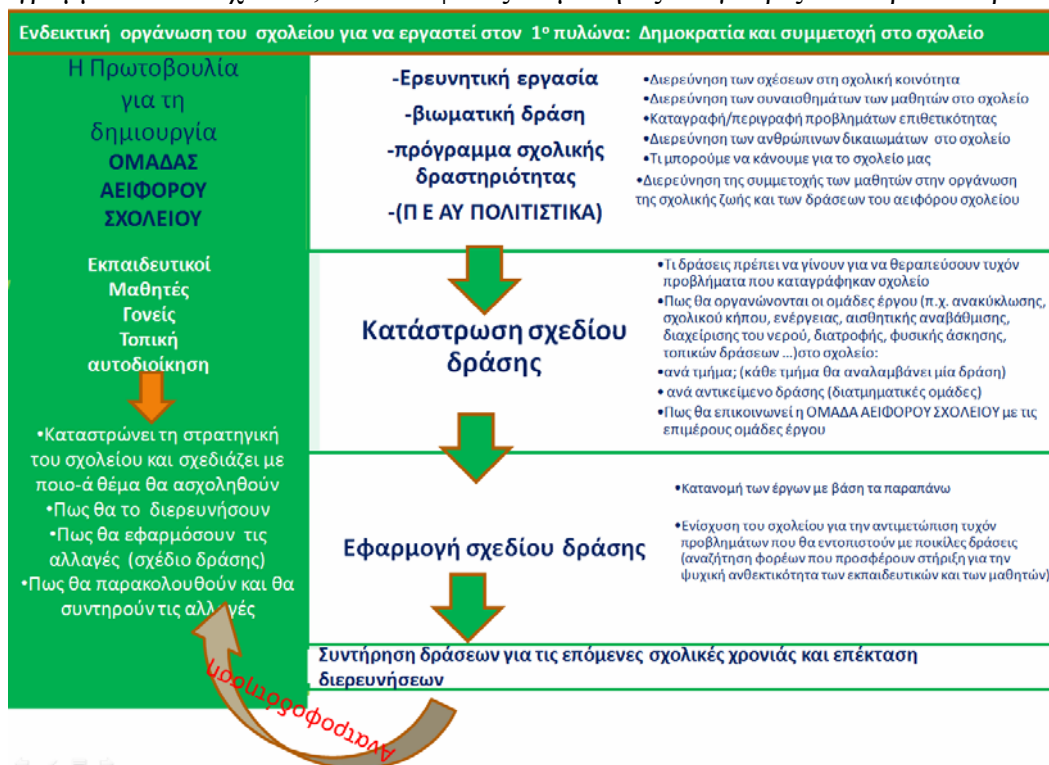
✓ Από το σχολικό έτος 2013-14 εισάγονται σταδιακά στο Γυμνάσιο οι Βιομαθητικές Δράσεις, οι οποίες αποτελούν **διακριτή μονάδα του Προγράμματος Σπουδών και του Ωρολογίου Προγράμματος** του Γυμνασίου, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να

επιλέξουν μέσα από μια σειρά προτεινόμενων θεμάτων και οι μαθητές τους να τα επεξεργαστούν συνεργατικά.

Παρά τις μεγάλες αδυναμίες που έχουν παρουσιαστεί στην εφαρμογή τους, αν αντιμετωπιστούν συλλογικά και με προγραμματισμό είναι δυνατό να αποτελέσουν νησίδες των σχολικών προγραμμάτων μέσα στις οποίες μπορεί το σχολείο να οργανώσει τη στρατηγική του για την αναβάθμιση του σχολείου, την ενεργοποίηση των μαθητών και τη σύνδεση με την τοπική κοινότητα.

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ/ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Για να μην καταλήξουν οι δράσεις στο πλαίσιο του αειφόρου σχολείου να γίνονται μηχανιστικά προτείνουμε να αυτές συνδέονται με διάφορα άλλα προγράμματα στο σχολείο, ώστε αφενός οι μαθητές να γνωρίζουν περισσότερα και

ορθότερα πράγματα και αφετέρου να βρίσκουν τον κατάλληλο σχολικό χρόνο για να δρουν. Θα σας παρουσιάσουμε μία απλή πρόταση για την αξιοποίηση των υπάρχοντων προγραμμάτων στο ελληνικό σχολείο για το χτίσιμο του αειφόρου σχολείου. Όπως έχουμε ήδη καταθέσει στη διαδικασία συμμετοχής στο πρόγραμμα, βασικό στοιχείο για το χτίσιμο του αειφόρου σχολείου αποτελεί η συνεργασία εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων, εκπροσώπου της τοπικής αυτοδιοίκησης κ.ά. για να συγκροτηθεί η ΟΜΑΔΑ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ. Η ομάδα αυτή στην αρχή της σχολικής χρονιάς καταstrώνει τη στρατηγική του σχολείου και λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με τις πρωταρχικές ανάγκες, που χρειάζεται να καλυφθούν και τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθούν προκειμένου να μετασηματίσουν το σχολείο τους σε

αιφόρο. Στη συνέχεια σχεδιάζει με ποιο τρόπο-μέσα θα προσεγγίσουν το θέμα, πως θα το διερευνήσουν, πως θα καταστρώσουν ένα **σχέδιο δράσης** για να επιφέρουν αλλαγές, πως θα εφαρμόσουν τις αλλαγές και πως θα παρακολουθούν και θα συντηρούν τις αλλαγές.

Στη συνέχεια παραθέτουμε σχηματικά έναν ενδεικτικό σχεδιασμό όπου δείχνουμε πως ένα σχολείο μπορεί να αξιοποιήσει τα υπάρχοντα ούτως ή άλλως προγράμματα στο πλαίσιο του αιφόρου. Να οργανώσει δηλαδή κάποια ερευνητική εργασία/βιωματική δράση/πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων με βάση το θέμα ενδιαφέροντος και η ΟΜΑΔΑ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ να συντονίζει και να υποστηρίζει τις δράσεις που απορρέουν από αυτό. Ασφαλώς η ίδια η εργασία της Ομάδας με τους μαθητές που θα την πλαισιώσουν μπορεί να αποτελέσει ένα αυτόνομο πρόγραμμα πλαισιωμένη από μαθητές που συμμετέχουν ή όχι σε άλλα προγράμματα, (ανάλογα με το πώς θα σχεδιάσουν να συμμετέχει όλο το σχολείο).

-Η ευέλικτη και ελεύθερη άρθρωση και κατανομή των πεδίων των Βιωματικών Δράσεων μέσα στην υποχρεωτική εκπαίδευση και η επιλογή των θεμάτων των

Ερευνητικών Εργασιών κάθε φορά ανάλογα με τις ανάγκες του σχολείου, μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στο μετασχηματισμό του σχολείου σε αιφόρο. Ταυτόχρονα δίνονται δυνατότητες στους μαθητές να έρθουν σε ουσιαστική επαφή με σύγχρονα περιβαλλοντικά-κοινωνικά –οικονομικά προβλήματα όπως είναι η διάθεση των απορριμμάτων, η χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, οι νέες μορφές καλλιέργειας, η βιοκλιματική αρχιτεκτονική κ.ά. (βλ. ΟΔΗΓΟΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, <http://www.aeiforosxoleio.gr/>). Η διάχυση των αποτελεσμάτων και των δράσεων μίας Βιωματικής Δράσης, μιας Σχολικής Δραστηριότητας και μιας

Ερευνητικής Εργασίας σε όλη τη σχολική κοινότητα είναι σημαντικό να γίνεται στο πλαίσιο του Αειφόρου Σχολείου το οποίο θα συντονίζει και θα συντηρεί όλες τις δημιουργίες και τα έργα που θα προκύπτουν κάθε φορά. Μεγάλη συνέφεια μπορεί να αποκτήσουν και οι σχολικές εκδρομές, οι εκπαιδευτικές επισκέψεις με τις παραπάνω δράσεις.

ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΣ

Με την παραπάνω πρόταση πιστεύουμε ότι προσδίνουμε στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, το οποίο χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από στατικότητα και παθητικότητα έναν προσανατολισμό στη δράση. το σχολείο εκλαμβάνεται ως πεδίο έρευνας και μάθησης, α το σχολείο αποτελεί χώρο για εκδήλωση δράσεων και εφαρμογών, τα προγράμματα παύουν να έχουν έναν εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα και εστιάζονται σε θέματα που σχετίζονται με τη ζωή των μαθητών, του σχολείου και του τόπου τους, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν πολλά σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν τις κοινωνίες τους (απορρίμματα, εναλλακτικές πηγές ενέργειας, σύγχρονες μέθοδοι καλλιέργειας, βιοκλιματικά κτήρια, διατροφή, άσκηση κ.ά. Έτσι τα προγράμματα παύουν να είναι ξεκομμένα μεταξύ τους και να ανήκουν σε μια τάξη και έναν εκπαιδευτικό, αλλά είναι προγράμματα του σχολείου συνολικά και οι μαθητές μας έτσι δεν μένουν σε μια στείρα επεξεργασία των θεμάτων που αναλαμβάνουν στις εργασίες τους, αλλά αναλαμβάνουν να επεξεργαστούν μικρά σχέδια δράσης και τα εφαρμόζουν. Επιτυγχάνουμε έτσι την ανάπτυξη ενεργών πολιτών, την ανάπτυξη δημιουργικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων επικοινωνίας και την καλλιέργεια του ενδιαφέροντος για τα κοινά στοιχεία ζητούμενα για τη σύγχρονη κοινωνία μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

U.N.E.C.E., (2005). Στρατηγική της UNECE για την Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη, Συνάντηση Υπουργών Περιβάλλοντος και Παιδείας, Vilnius, 17-18 Μαρτίου.

U.N.E.S.C.O., (2005). United Nations Decade of Education for Sustainable Development 2005-2014, Draft International Implementation Scheme, Paris: UNESCO.

Αγγελίδου Ευαγγελία, (2013). Το Αειφόρο Σχολείο ως πλαίσιο/ομπρέλα για την ανάπτυξη των βιωματικών δράσεων στο σύγχρονο σχολείο, <http://www.aeiforosxoleio.gr>.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ (1998), Νομικό πλαίσιο, Π.Δ. 201/1998, άρθρο 13, παράγραφος 3 «Εκδρομές - διδακτικές επισκέψεις»

Σπυροπούλου Δ. (2012). Νέα Προγράμματα Σπουδών (2010-2011). Πρόγραμμα Σπουδών του Διδακτικού Μαθησιακού Πεδίου «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης [digitalschool.minedu.gov.gr/.../newps/Περιβάλλον 21-11-2012](http://digitalschool.minedu.gov.gr/.../newps/Περιβάλλον_21-11-2012)

Παρασκευοπούλου-Κόλλια Ευφροσύνη-Άλκηστη, (2009). Εκπαιδευτικοί και σχετική αυτονομία. Διοικητική Ενημέρωση, τ. 48, http://www.special-edition.gr/pdf_dioik_enim/pdf_de_48/kollia.pdf

Τρικαλίτη Α., Επ., (2013). ΟΔΗΓΟΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, <http://www.aeiforosxoleio.gr/>),

Τρικαλίτη Α. (2014). Αειφόρο Ελληνικό Σχολείο: Όλοι νοιαζόμαστε, όλοι συμμετέχουμε, Περιοδικό ΠΕΕΚΠΕ, τεύχος 5^ο,.

Χατζηγρήστου, Χρυσή, (2014). Συμβουλευτική στη Σχολική Κοινότητα, εκδ Δαρδανός.
